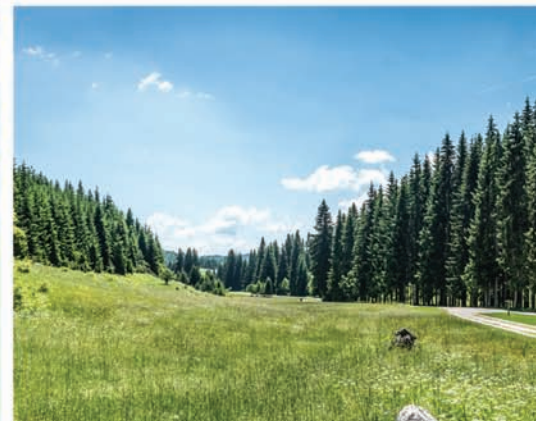
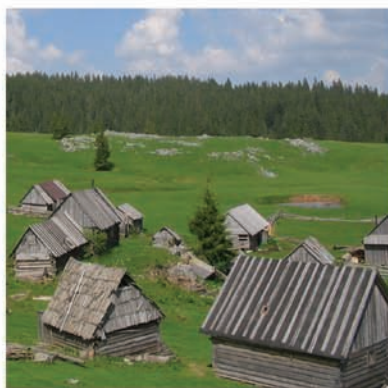

BIODIVERSITATEA – ESTE SARCINA DUMNEAVOASTRĂ

**Dezvoltarea economică în arii naturale
protejate cu ajutorul naturii**

BIODIVERSITATEA – ESTE SARCINA DUMNEAVOASTRĂ

Dezvoltarea economică în arii naturale protejate cu ajutorul naturii

Material editat de:

Global Nature Fund în cadrul proiectului ECO KARST, implementat prin Programul Transnațional Dunărea, cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Instrumentul pentru Asistența de Preaderare (IAP)

Global Nature Fund (GNF)

Fundația internațională pentru natură și mediul înconjurător (International Foundation for Environment and Nature)

Fritz-Reichle-Ring 4, 78315 Radolfzell, Germany

Pagina de internet: www.globalnature.org

Autori:

Udo Gattenlöhner, Andrea Peiffer, Ronja Volles (Global Nature Fund)

Contributori:

Nadira Berbić (CENER21), Ana Bordjan (Slovenia Forest Service), Anghel Drasovean (Apuseni National Park), Melina Džajić Valjevac (CENER21), Aleksander Golob (Slovenia Forest Service), Zlata Grabovac (Bijambare Protected Landscape), Katarina Husnjak Malovec (Žumberak-Samoborsko gorje Nature Park), Dubravka Kranjčević (Žumberak-Samoborsko gorje Nature Park), Béla Kuslits (MTA ÖK), Zsanett Laufer (Bükk National Park), Ranko Milanović (Tara National Park), Alin Mos (Apuseni Nature Park), Christoph Nitsch (Kalkalpen National Park), Franziska Pöpperl (Kalkalpen National Park), Evelyn Rusdea (University of Freiburg), András Schmotzer (Bükk National Park), Irem Silajdžić (CENER 21), Jošt Stergaršek (Notranjska Regional Park), Alexander Zinke (Environment Agency Austria)

Design grafic și așezare în pagină:

Center for Energy, Environment and Resources – CENER21, Sarajevo

Varianta electronică disponibilă la adresa:

www.interreg-danube.eu/approved-projects/eco-karst/outputs

Mai 2018

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului “ECO KARST – Serviciile ecosistemice din ariile protejate carstice – forță motrice a dezvoltării durabile locale” implementat prin Programul Transnațional Dunărea, cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Instrumentul pentru Asistența de Preaderare (IAP).

Citare recomandată: Gattenlöhner U., Peiffer A., Volles R., 2018.: Biodiversity – It's your business - Economic development in protected areas with the help of nature. Interreg Danube Transnational Programme, ECO KARST project

Cuprins

1. Obiectivul acestei publicații și publicul țintă.....	4
2. Servicii ecosistemice în arii naturale carstice protejate – forța motrice a dezvoltării locale durabile.....	6
3. Ce este o Afacere Pro Biodiversitate?.....	6
Ce este biodiversitatea?.....	10
Ce sunt serviciile ecosistemice?.....	10
4. Afaceri Pro Biodiversitate – experiențe la nivel internațional.....	12
5. Afaceri Pro Biodiversitate – abordări în zonele pilot.....	20
Parcul Natural Apuseni.....	22
Zona protejată Bijambare.....	26
Parcul Național Bükk.....	30
Parcul Național Kalkalpen	34
Parcul Regional Notranjska.....	38
Parcul Național Tara	42
Parcul Natural Žumberak-Samoborsko Gorje	46
6. Următorii pași – realizarea de activități – cum se începe.....	52
Glossary.....	56

1. Obiectivul acestei publicații și publicul țintă

Scopul acestei publicații este de a evidenția posibilități de combinare a conservării naturii și dezvoltării economice locale pentru a genera o situație reciproc benefică. O modalitate de a realiza acest lucru este promovarea așa-numitelor Afaceri Pro Biodiversitate (APB).

Recomandăm această publicație pentru antreprenori, agricultori, rezidenți în comunități locale, entități responsabile de managementul capitalului natural și alți factori interesați care doresc să afle mai multe despre companiile care îmbină cu succes activitățile lor economice cu conservarea naturii și a biodiversității.

În plus față de exemple de cele mai bune practici internaționale, vor fi prezentate abordări promițătoare din cele șapte zone pilot ale proiectului ECO KARST.

Ultimul meșter tâmplar finalizând construcția unei bărci tradiționale (drevak), Slovenia - Jošt Stergaršek ©

2. Servicii ecosistemice în arii naturale carstice protejate – forța motrice a dezvoltării locale durabile

Această publicație este un produs al proiectului ECO KARST. Obiectivul ECO KARST este de a contribui la protecția, conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor carstice în regiunea Dunării și Dinarică prin creșterea gradului de conștientizare cu privire la serviciile ecosistemice și creșterea numărului de antreprenori locali angajați în Afaceri Pro Biodiversitate. Proiectul implică șapte arii naturale protejate, carstice, din șapte țări diferite, cu caracteristici comune și provocări similare.

În cadrul proiectului ECO KARST, o viziune de ansamblu a managementului resurselor naturale este dezvoltată și implementată în șapte zone pilot. Pentru a realiza acest lucru, este efectuată o analiză aprofundată a ecosistemelor locale și a serviciilor pe care le oferă societății. Această evaluare este descrisă într-o publicație separată denumită „Servicii ecosistemice în ariile naturale carstice protejate”. Bazându-se pe serviciile ecosistemice existente, noi oportunități de afaceri pot fi dezvoltate, oferind noi locuri de muncă, dar contribuind la conservarea naturii și dezvoltarea comunității, în același timp.

Afacerile Pro Biodiversitate reprezintă un factor cheie care contribuie la succesul în cooperarea rezidenților din comunitățile locale și administrațiile de arii naturale protejate, antreprenori, ONG-uri și autorități publice. Cu cunoștințele acestora despre regiune și angajamentul lor, idei noi pentru Afaceri Pro Biodiversitate pot fi dezvoltate și puse în practică.

Fânețele umede și mlăștinoase din zonele carstice găzduiesc floră diversă și periclitată cum ar fi gladiolele sălbatice, Slovenia - Arhiva fotografică a Društvo Modro nebo ©

3. Ce este o Afacere Pro Biodiversitate?

O Afacere Pro Biodiversitate (APB) este o întreprindere care generează câștiguri financiare și, în același timp, aduce o contribuție pozitivă la conservarea biodiversității. Acest lucru este important, deoarece persoane, comunități și companii beneficiază de utilizarea resurselor naturale și a serviciilor ecosistemice.

Astfel serviciile ecosistemice presupun contribuțiile ecosistemelor la bunăstarea oamenilor și la productivitatea economică. Biodiversitatea - diversitatea speciilor, diversitatea genetică și diversitatea ecosistemelor - contribuie la asigurarea furnizării de servicii ecosistemice și implicit și la realizarea activităților economice. Aceasta este baza pentru o economie funcțională și condiții bune de viață.

Datorită dezvoltării economice și creșterii rapide a populației la nivel mondial, consumul de resurse naturale este în continuă creștere. Acest lucru, coroborat cu poluarea și supraexploatarea ecosistemelor precum și schimbările climatice, determină o pierdere fără precedent a biodiversității și a serviciilor ecosistemice.

Afacerile Pro Biodiversitate încerca să rupă acest cerc vicios și permit dezvoltarea economică pe termen lung, păstrând în același timp biodiversitatea. În cele șapte zone pilot, cele mai importante sectoare economice pentru dezvoltarea APB sunt silvicultura, agricultura și turismul.

Sopârlă (*Lacerta viridis*) fotografiată în Parcul Național Bukk, Ungaria - Arhiva fotografică a Parcului Național Bukk ©

Ce este biodiversitatea?

Biodiversitatea este diversitatea speciilor, diversitatea genetică în cadrul speciilor (la nivel global și local) și diversitatea ecosistemelor.

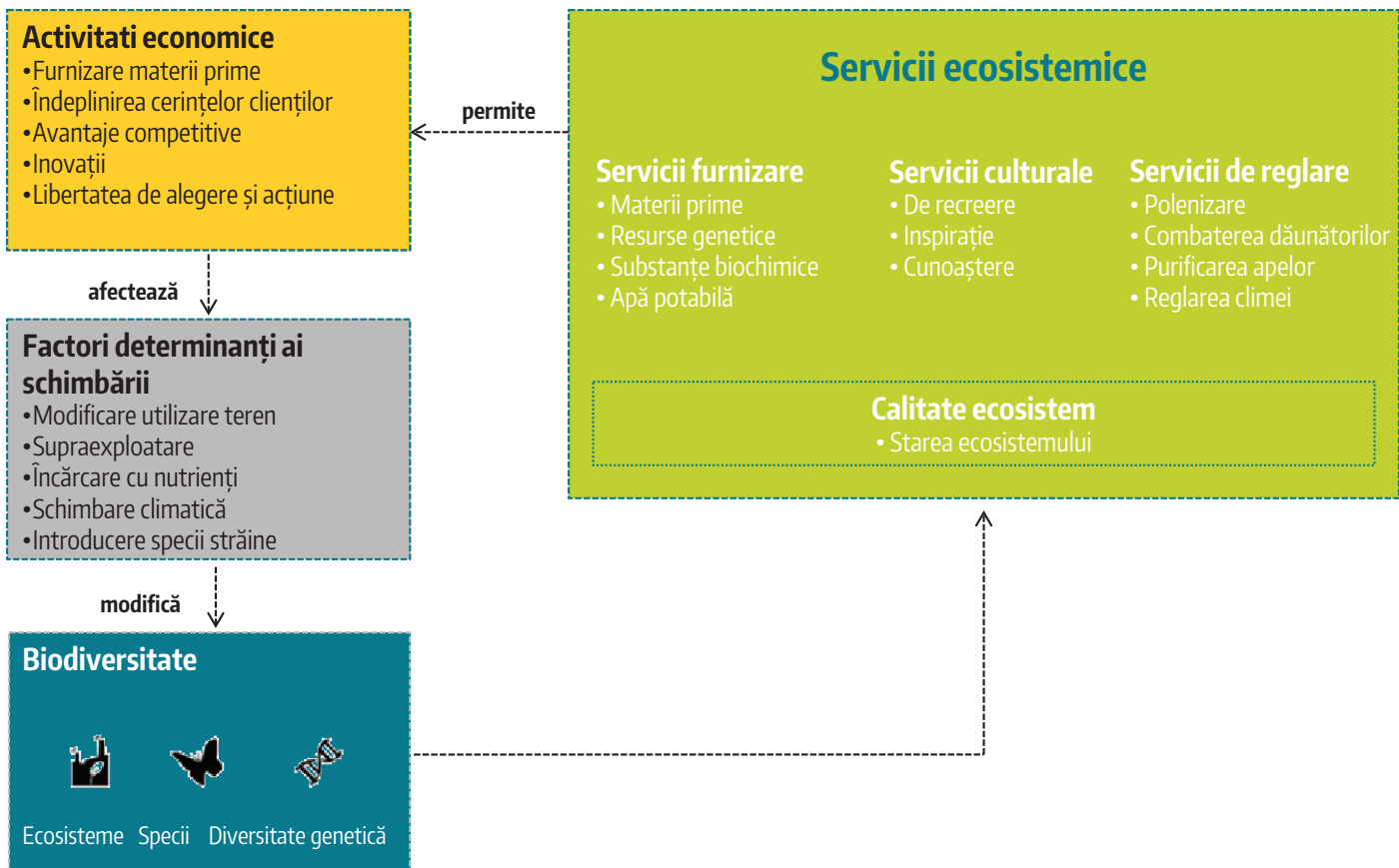
Ce sunt serviciile ecosistemice?

Serviciile ecosistemice sunt daruri pe care natura ni le oferă. Conceptul de servicii ecosistemice își propune să surprindă relația complexă între natură și societate într-un mod simplificat. Pentru a realiza acest lucru, putem împrumuta o analogie din economie: un furnizor (sistemul ecologic) oferă diverse servicii unui beneficiar (societatea).

Serviciile ecosistemice pot fi împărțite în trei categorii:

- **Servicii de furnizare** - produse materiale furnizate de ecosisteme, precum produse alimentare, cereale, fructe, combustibil, fibre (lemn, lână), plante aromatice și plante medicinale, materiale de ornament (flori, scoici), etc.
- **Servicii de reglare** - procese ecosistemice care furnizează stabilitatea și siguranța condițiilor de viață, cum ar fi reglarea calității aerului, reglarea climei, reglarea eroziunii, purificarea apei, reglarea stării de sănătate, combaterea dăunătorilor, polenizarea, reglarea și reducerea inundațiilor și a catastrofelor naturale, etc.
- **Servicii culturale** - beneficii imateriale oferite de ecosisteme, cum ar fi îmbogățirea spirituală, dezvoltare cognitivă, inspirație, relaxare, relații sociale, patrimoniul cultural, experiența estetică și ecoturism.

Pentru o discuție suplimentară despre serviciile ecosistemice și evaluarea acestora, vă rugăm să consultați "Servicii ecosistemice în arii naturale carstice protejate".

Sursă: adaptată de la (Beständig & Wuczkowski, 2012)

4. Afaceri Pro Biodiversitate – experiențe la nivel internațional

Ideile despre Afaceri Pro Biodiversitate sunt dezvoltate și implementate din ce în ce mai frecvent la nivel mondial. Unul dintre cele mai comune exemple APB sunt apicultorii. Prin producerea de miere, care este un aliment popular, gustos și cu efecte curative, consumat peste tot în lume, apicultorii nu numai că obțin un venit, ci, de asemenea, ajută la protejerea biodiversității, prin polenizarea realizată de albine. La nivel global, aproape 90% din speciile de plante cu flori sălbatice și peste 75% din culturile alimentare se bazează cel puțin parțial pe polenizarea realizată de insecte sau alte animale. Albinele sunt printre cele mai importante insecte polenizatoare, deoarece acestea vizitează multe specii de plante și un număr mare de flori în fiecare zi. Cu toate acestea, din cauza practicilor agricole în schimbare, utilizarea pesticidelor și pierderea multor specii și habitate, albinele și alți polenizatori sălbatici sunt în pericol. Apicultura este astfel o activitate foarte importantă. În special, producția de miere organică este o modalitate bună de a contribui la protejerea speciilor, deoarece reduce utilizarea de produse sintetice în tratamentele medicale. Amplasarea stupilor este foarte importantă în producția ecologică: la depărtare de zone industriale, zone unde se practică agricultura intensivă și autostrăzi.

Un al doilea exemplu bun de PBB, cu un impact pozitiv semnificativ asupra biodiversității sunt **pajiștile cu livadă** și producția rezultată de sucuri de fructe, musturi și băuturi alcoolice. O livadă răsfirată reprezintă tranziția ecologică între zonele deschise și împădurite și poate oferi un habitat pentru mai mult de 5.000 de specii de animale și plante. Acest lucru se datorează etajării vegetației pe o astfel de livadă: sol, tufișuri, mușchi, crengi și ramuri, lemn uscat sau scorburii în arbori, oferind adăposturi pentru diferite specii de animale. În prezent, datorită tendinței de creștere a agriculturii intensive, livezile de luncă oferă refugiu pentru organismele vii. În plus față de protecția biodiversității, livezile protejează solul de eroziune, produc oxigen, dau notă distinctă peisajului și sunt valoroase pentru recreere și turism. Pe paginile următoare, sunt descrise exemple de afaceri internaționale APB care ar putea inspira idei și oferi date inițiale pentru dezvoltarea unor noi afaceri în zone protejate precum regiunile carstice.

Culegător de flori de *Arnica montana*, România - Arhiva fotografică a Ecoherba și Bioflora Apuseni ©

Shepherd For Rhön Sheep, Oberelsbach-Ginolfs, Germany | Utilizarea extensivă a terenului și creșterea animalelor

Ferma – afacere de familie a domnului Kolb se află în Rezervația Biosferei Rhön. Ferma cultivă legume și nutreț pentru vitele, oile, puii și găștele lor. Un fermier vecin cu un abator sacrifică animalele pentru un grup de fermieri. Carnea este apoi procesată de către un măcelar local. Împreună cu alți fermieri și procesatori, Josef Kolb a creat o rețea locală pentru comercializare. Produsele sunt vândute la un magazin al fermei. Aproximativ 80% din carne este livrată la restaurante din regiune.

Impact biodiversitate: În colaborare cu un ONG de mediu din Germania (Bund), dl Kolb a reintrodus oile Rhön în regiune, o rasă locală de oaie care era aproape dispărută. Pășutul acestor oi pe pășune în zona contribuie la menținerea caracteristicilor peisajului și conservarea biodiversității pajiștilor. Toate produsele sale au o certificare organică, fiind produse fără utilizarea pesticidelor și altor substanțe chimice.

Factori pentru succes: Ferma de creștere a oilor de Rhön este utilizată de către fermier ca punct de vânzare unic. Acest lucru a creat un interes tot mai mare în rândul restaurantelor locale pentru produsele sale. În Rezervația Biosferei Rhön, o marcă comercială generală, numită „DachmarkeRhön”, a fost creată pentru a promova produse regionale determinate de criterii stricte de aderare la rețeaua care utilizează această marcă. Dl. Kolb este unul din cei peste 300 de producători, procesatori, comercianți cu amănuntul și restaurante care folosesc acest brand regional. Toate aceste activități au îmbunătățit în mod semnificativ colaborarea dintre producători și au permis un mai bun schimb de informații între aceștia.

Josef Kolb

www.rhoenschaf-laden.de

info@kolbs-bio-hof.de

Arhiva fotografică a Shepard for Rhön Sheep

Dehesa Casablanca-Ambrosía, Cáceres, Spain | Producție, procesarea produselor de bază și vânzarea de vite

Enrique Vega este fermier de peste 35 de ani și administrează o fermă tipică de mai mult de 400 ha în nordul Extremadura. Ferma Casablanca-Ambrosia este un „Dehesa” spaniol, un sistem mediteranean tradițional, dar, de asemenea, modern, care combină creșterea animalelor cu managementul pădurilor și cultivarea terenurilor agricole. Ferma produce carne de vită certificată ecologică. Prin utilizarea propriului său abator, carnea este comercializată direct către consumatori. În plus, ferma a început să ofere activități turistice și educaționale în urmă cu câțiva ani.

Impact biodiversitate: Acest „Dehesa” este un exemplu de succes privind modul în care agricultura extensivă care se bazează pe cultivarea terenurilor agricole, silvicultură și pășunatul animalelor, este compatibilă nu numai cu conservarea naturii și dezvoltarea rurală, dar este, de asemenea, necesară pentru realizarea ambelor obiective. De

la început, Enrique s-a concentrat foarte mult pe menținerea unui sol sănătos și o densitate optimă a animalelor. El folosește rase autohtone de vaci pe care le mută pe diferite terenuri pentru pășunat în funcție de anotimpuri. În plus, animalele sunt hrănite cu plante furajere autohtone.

Factori pentru succes: Enrique Vega înțelege ferma ca un sistem complex al naturii și problemele de mediu sunt luate în considerare în cadrul deciziilor de management. Prelucrarea directă și comercializarea cărnii sunt aspecte centrale ale succesului companiei sale deoarece asigură o calitate înaltă a produselor și stabilește relații cu clienții bazate pe încredere

Earth Good Food Coop, Skopje, Macedonia | Cooperativă de consum pentru comercializarea produselor alimentare ecologice

Good Earth este o cooperativă de consum înființată în 2015. Acestea organizează vânzarea de produse ecologice macedonene locale membrilor săi, care pot ridica un coș cu fructe și legume de sezon în fiecare săptămână. Clienții care nu sunt membri ai cooperativei pot cumpăra produse într-un magazin. Obiectivul principal este de a oferi acces la produse ecologice sănătoase, de încredere și la prețuri accesibile în această regiune. Trei angajați cu normă întreagă lucrează în magazin și ambalează aproximativ 90 de coșuri cu produse ecologice în fiecare săptămână.

Impact biodiversitate: Toate produsele alimentare vândute de cooperativă sunt fabricate în mod natural, fără pesticide chimice sau îngrășăminte artificiale. În jur de 30 de producători livrează regulat produsele lor. Fermierii au fost selectați în funcție de criterii specifice, cum ar fi distanțe scurte, cultivarea unei mari diversități de plante, producție ecologică și alți factori de durabilitate. Produsele sunt livrate

cu mijloace de transport public, astfel este scăzută cantitatea de emisii poluante și costurile de transport. În plus, cooperativa se angajează aibă un management al deșeurilor cât mai eficient și o cantitate scăzută de deșeurii: sticla este reciclată și pungile de plastic sunt complet interzise. De asemenea, organizează un eveniment pentru schimbul de semințe de plante între producători.

Factori pentru succes: Cooperativa favorizează un contact direct între producători și consumatori, de exemplu, prin organizarea de vizite la ferme. Fermierii care practică producția agricolă la scară mică profită de pe urma cooperării, deoarece sunt mai puțin dependenți de vânzarea produselor în lanțurile mari de magazine. Un factor important de succes al Good Earth este entuziasmul și valorile celor trei co-fondatori și proprietarii ai cooperativei: înființarea cooperativei este modul lor de a contribui la o dezvoltare durabilă și la asigurarea unei alimentații sănătoase.

Heylen bvba, Geel, Belgium | Gestionarea durabilă a peisajelor

Tom Heylen a înființat compania în 1995, la vârsta de 21 de ani, după ce a fost implicat în protecția mediului ca voluntar. El este un pionier în Belgia și a fost unul dintre primii care a dezvoltat un management ecologic al terenurilor din ariile naturale protejate și un design peisagistic adecvat în aceste zone. Acesta folosește propria sa flotă de mașini și utilaje. Principalii săi clienți sunt guvernele naționale și regionale, organizații de conservare a naturii și proiecte ale Uniunii Europene, cum ar fi EU-Life.

Impact biodiversitate: Metodele sale de lucru au ca și prioritate limitarea compactării solului în timpul lucrărilor. Utilizarea repetată a unor mașini grele poate afecta creșterea plantelor. Prin urmare, utilizează mașini speciale ușoare cu o distribuție mai bună a greutateii. De exemplu, societatea sa cosește pășuni în zone protejate, împiedică pajștile cu vegetație înaltă să fie acoperite de pădure și experimentează silvicultura în medii fragile. De asemenea, este utilizat cât mai mult material natural (de exemplu: lemn certificat, ulei de mașină

biodegradabil). Societatea construiește de asemenea sisteme de epurare a apelor uzate în zone izolate, prin utilizarea unor sisteme de filtrare naturale cum ar fi stuful sau pietre vulcanice pentru purificarea apei.

Factori pentru succes: Tom Heylen a înființat societatea sa ca antreprenor individual, dar acum are 23 de angajați. Experiența pe care a dobândit-o ca voluntar în activitatea de conservare, precum și cererile de către autorități au fost factori importanți pentru dezvoltarea cu succes a activității sale. Educarea privind protecția mediului a angajaților săi și adaptarea utilajelor utilizate sunt foarte importante pentru managementul său de succes și conservarea biodiversității.

Urnatur, Ödeshög, Sweden | Ecoturism, agricultură

Ulrika Krynitz, biolog și designer și Håkan Strotz, silvicultor, dețin împreună o fermă de 50 ha, unde au început afacerea lor în ecoturism în 2007. Oaspeții lor, fie persoane fizice, fie grupuri organizate de participanți la conferințe, sunt cazați în cabane deosebite construite de Håkan din lemn, cu interioare proiectate de Ulrika. Căsuțele fără energie electrică sunt situate într-o zonă de pădure, care se află la distanță de ferma acestora. Produse precum legume din propria grădină de zarzavaturi, carne de la propriile lor oi, ciuperci și fructe culeste din pădurea din apropiere, precum și peștele din lac sunt oferite oaspeților.

Impact biodiversitate: Proprietarii acestei afaceri de ecoturism spun că turismul le permite să petreacă timp suplimentar în activități pentru conservarea biodiversității. Cu toate acestea, activitatea lor în conservarea naturii contribuie mult la valoarea ridicată și experiența deosebită pe care oamenii o pot avea la ferma lor. Intenția lor este de a cultiva terenurile agricole respectând cu strictețe tradiția. De exemplu,

fânul este cosit la sfârșitul lui iulie utilizând metode tradiționale pentru a sprijini creșterea naturală a unor specii de plante pe cale de dispariție pe pajiștile lor. Toate produsele consumate la fermă sunt produse organic ori provin din surse din apropiere. Prin utilizarea de panouri solare pentru electricitate și lemn din pădure pentru încălzire, se urmărește reducerea consumului de resurse naturale neregenerabile.

Factori pentru succes: Ulrika și Håkan afirmă că a fost important pentru ei să își concentreze activitatea de la început asupra conservării naturii; sunt mândri de ecosistemele sănătoase pe care le-au creat și s-ar descrie ca „producători de biodiversitate”. De asemenea, este important să se recunoască faptul că există o piață în creștere pentru turism autentic, bazat pe produse naturale. Deși mulți nu au crezut în planurile lor de la început, tot mai mulți oameni sunt acum interesați de eforturile lor pentru turism și biodiversitate.

Wilderness Scotland, Aviemore, Scotland | Ecoturism, educație privind protecția mediului

Wilderness Scotland, înființată în anul 2001, este un operator de turism care oferă o gamă de vacanțe de aventură active și experiențe în sălbăticie în regiunea Scottish Highlands. Compania își propune să ajute oamenii să se conecteze la mediul înconjurător și să se bucure de natură într-un mod durabil. Pentru a sprijini economia locală, Wilderness Scotland promovează produse alimentare locale și colaborează cu mici hoteluri familiale și restaurante.

Impact biodiversitate: Wilderness Scotland încearcă să minimizeze impactul propriilor activități asupra mediului în diferite moduri. Efectuează evaluări de risc pentru a analiza impactul potențial negativ al circuitelor asupra mediului și respectă standardul internațional al „Leave no trace” (Nu lăsa urme), asigurându-se că valorile naturale și culturale nu sunt afectate de excursii. Ghizii acestora primesc, de asemenea, beneficiază de instruire privind biodiversitatea și metodele

de educație în natură. Printr-un „Plan de contribuire la conservare”, clienții pot sprijini financiar, în mod voluntar, la momentul rezervării eforturile de conservare a biodiversității în Scoția, prin plățile pe care le fac.

Factori pentru succes: Datorită nivelului ridicat de expertiză a ghizilor și a unei colaborări strânse cu Parcurile Naționale în care își desfășoară activitatea și cu alte instituții din domeniul conservării naturii, Wilderness Scotland oferă experiențe captivante cu fauna sălbatică. Un nivel ridicat al serviciilor cu clienții este, de asemenea, asigurat prin implicarea și interacțiunea cu comunitățile și întreprinderile locale. În general, aceste eforturi oferă turiștilor o excursie de neuitat.

5. Afaceri Pro Biodiversitate – abordări în zonele pilot

Cele șapte zone protejate ale proiectului se confruntă cu provocări similare în dezvoltarea Afacerilor Pro Biodiversitate. Cu toate acestea, există deja unele companii în toate parcurile și zonele înconjurătoare care au făcut primii pași spre protejarea biodiversității și a patrimoniului cultural. Următoarele pagini oferă o scurtă prezentare a fiecărei zone pilot cu două companii locale. Aceste companii sau persoane fizice au un potențial de a deveni un APB sau pot fi deja considerate ca fiind unul. Mai mult, aceste exemple locale sunt transferabile altor regiuni.

Peisaj tradițional rural din Parcul Natural Apuseni, România – Alin Moș ©

PARCUL NATURAL APUSENI

Parcul Natural Apuseni este situat în partea de vest a Munților Carpați din România și acoperă o suprafață de 75,784 hectare. Zona se caracterizează prin peste 1.500 de peșteri, păduri și o biodiversitate bogată, cu 1.550 specii de plante și 1.350 specii de animale. Parcul include, de asemenea, cea mai mare acumulare de gheață subterană din lume și locații bogate în fosile, cum ar fi Peștera Urșilor. Există o serie de societăți comerciale care operează în interiorul și în imediata apropiere a parcului. În principiu, întreprinderile care operează în interiorul parcului natural trebuie să aibă aviz din partea autorităților. Majoritatea companiilor din zonă sunt de dimensiune mică și variază de la firme de prelucrare a lemnului (cea mai mare parte fiind foarte mici) și firme de colectare și procesare de plante medicinale, apicultori și facilități turistice.

Așezare temporară de vară pentru prelucrarea lemnului în Gârdișoara Parcul Natural Apuseni - Alin Moș ©

Ecoherba și Bioflora Apuseni, Ecoherba SRL, jud. Alba; Bioflora Apuseni SRL, jud. Cluj, Romania | Ierburile și plante medicinale

Ecoherba și Bioflora Apuseni sunt rezultatul unui proces îndelungat de cercetare interdisciplinară și interculturală a mai multor instituții din Europa (Universitatea din Freiburg, Germania; WWF-UK, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, România și compania Weleda AG - Germania). Primele studii de cercetare în zona au fost inițiate în 1995 de către Universitatea din Freiburg, care a demarat Proiectul Apuseni. În timpul celui de-al doilea proiect, „Proiectului Amica”, a fost stabilit contactul cu Weleda AG în Germania și în 2007 Ecoherba a fost fondată ca urmare a acestui proiect de cercetare și dezvoltare. În 2010, la recomandarea Weleda, Bioflora Apuseni a fost stabilită drept soluție viabilă la noile provocări socio-economice.

Cele două întreprinderi au aproximativ 25 angajați sezonieri și au patru agenți locali permanenți. Unul din principalele produse este planta medicinală *Arnica montana*, care este un ingredient important pentru o gamă de produse farmaceutice și cosmetice.

Eforturi biodiversitate: Accentul companiilor se pune pe conservarea pajiștilor abandonate, cu un nivel scăzut de nutrienți în peisajul tradițional al Munților Apuseni. Astfel de pajiști oligotrofe, bogate în specii, sunt printre cele mai amenințate habitate din Europa. Scopul principal este conservarea pajiștilor oligotrofe integrate în peisajul cultural, bogat în specii pe cale de dispariție, prin modele de utilizare durabilă a terenurilor și utilizarea și comercializarea în mod echitabil de *Arnica montana*, cu beneficii considerabile pentru comunitățile locale.

Factor pentru succes: În colaborare cu Weleda, companiile organizează cursuri de formare pentru recoltatorii locali pentru a asigura o recoltare durabilă a inflorescențelor de Arnica. Materialul proaspăt colectat este transportat în condiții de igienă și la temperaturi adecvate la o instalație de uscare locală, unde este prelucrat în condiții optime. Produsul final sunt inflorescențele Arnica uscate, certificate ecologic, de înaltă calitate și este achiziționat de către Weleda AG la prețuri echitabile în relația cu comunitățile locale.

Asociația Descoperă Natura, Cluj Napoca, Romania | Promovarea turismului durabil

Asociația Descoperă Natura a fost fondată ca urmare a proiectului IART Territories (zone turistice inovatoare și responsabile). Funcționarea activităților turistice ecvestre a început în 2006. Din 2010, asociația a furnizat programe de formare și sisteme de certificare pentru ghizi ecveștri. În prezent, până la șapte persoane, cele mai multe dintre ele în cadrul unor proiecte cu finanțare nerambursabilă, lucrează în cadrul programului.

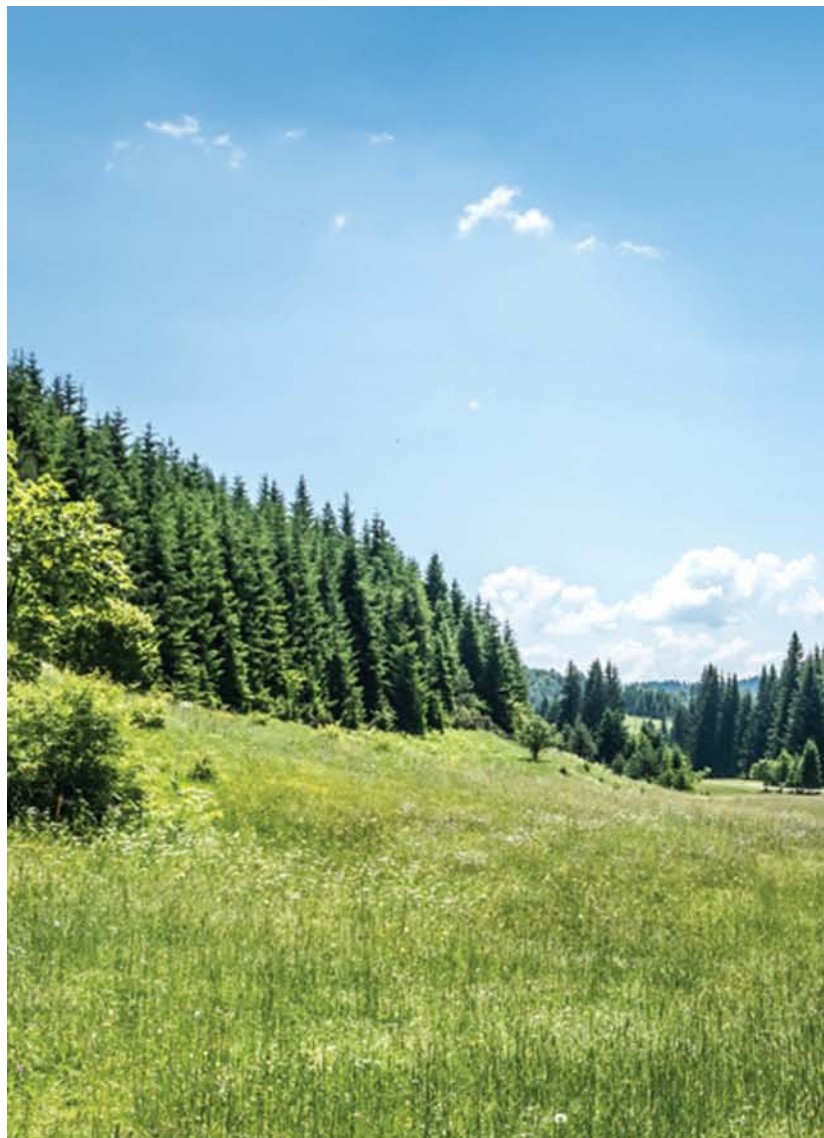
Eforturi biodiversitate: Ideea rețelei este de a dezvolta societăți mici care lucrează din perspectiva unui turism responsabil pentru a îmbunătăți competitivitatea economică a zonelor rurale.

Factor pentru succes: Obiectivul principal al Asociației Descoperă Natura este de a promova turismul ecvestru drept o oportunitate de ecoturism pentru comunitățile rurale în jurul și în interiorul ariilor

naturale protejate din Munții Apuseni și în alte regiuni din România. Echitația are o tradiție îndelungată în această regiune.

ZONA PROTEJATĂ BIJAMBARE

Zona protejată Bijambare are o dimensiune de 497 de hectare. Acesta este situată în estul Bosniei și Herțegovinei, la nord de Sarajevo. Regiunea este caracterizată prin pajiști montane, păduri dese și creste stâncoase calcaroase. Mai mult de 800 de specii de plante vasculare, numeroase specii de mamifere, păsări, reptile, amfibieni, moluște și insecte pot fi găsite în aria naturală protejată. Fenomene carstice precum doline și peșteri conturează peisajul. Deși nu există întreprinderi care să funcționeze în interiorul ariei naturale protejate, cele zece comunități din jurul zonei protejate au o rețea de companii mici care fabrică în principal produse din plante locale și lemn.

Traseu educațional în Peisajul Protejat Bijambare, Bosnia și Herțegovina - Velija Hasanbegović (Visit BiH)

BioHalilović d.o.o., Ilijaš, Bosnia și Herțegovina | Agricultură și procesarea ierburilor

Biohalilović d.o.o este o afacere de familie înființată în anul 1983, care cultivă plante medicinale și ierburi aromatice, cereale și legume pe o suprafață de 150 de hectare, la o altitudine de 1.000 de metri deasupra nivelului mării. Sub marca "Liliya", produc ierburi medicinale și aromatice, ceaiuri, uleiuri esențiale și obiecte decorative. Întreprinderea are 10 angajați și suplimentar 100 de lucrători sezonieri. Produsele lor se vând în magazine locale și farmacii și direct la companiile farmaceutice internaționale.

Eforturi biodiversitate: Produsele sunt controlate de două sisteme de certificare organică (pentru piața americană și europeană). Hrișca și alte plante locale, care apar în mod natural în zonă, cum ar fi mușețelul (*Chamomilla off.*), balsam (*Melissa off.*) și crețșoara (*Alchemilla sp.*) sunt principalele produse.

Factor pentru succes: Biohalilović oferă o varietate de plante medicinale extrem de populare. Datorită unei strategii de marketing sofisticată, dezvoltată în cadrul unui proiect USAID și a standardelor ridicate de calitate a produselor, și-au crescut veniturile.

FABRICA STANDARD FURNITURE, Ilijaš, Bosnia și Herzegovina | Prelucrarea lemnului, fabricarea mobilei

Standard Furniture a fost fondată în urmă cu peste 50 de ani și are în prezent peste 750 de angajați. Mobilierul este realizat din lemn (stejar, fag și nuc) preponderent din regiune și restul componentelor sunt importate din UE. Scaunele lor sunt tapițate cu piele ecologică și țesături.

Eforturi biodiversitate: Toate produsele procesate de Standard Furniture sunt certificate FSC (Forest Stewardship Council). Standardul FSC are ca scop conservarea pădurilor, prin promovarea managementului forestier responsabil și crearea de transparență pentru consumator. Criteriile previn defrișările necontrolate, încălcarea drepturilor omului și poluarea mediului înconjurător. Prin urmare, funcțiile de bază naturale ale pădurilor pot fi conservate.

Factor pentru succes: Datorită calității ridicate și cererii locale limitate, nu vând produsele numai pe piața națională, ci și în Europa.

PARCUL NAȚIONAL BÜKK

Parcul Național Bükk se întinde peste regiunea muntoasă de nord a Ungariei, cu o suprafață de aproximativ 43.000 de hectare. Regiunea este caracterizată prin suprafețe carstice și munți împăduși. Flora și fauna din regiune reprezintă o mare diversitate cu elemente sub-mediteraneene și sub-alpine. Peșterile fac legătura cu lumea subterană bogată și diversă a fenomenelor carstice și, prin urmare, o parte din ele sunt deschise pentru activități turistice și terapeutice. În interiorul parcului sunt situate un sat și două așezări ce țin de orașul Miskolc, iar alte 20 de sate se află la marginea acestuia. Prin urmare, multe întreprinderi familiale mici sunt activează în regiune. Acestea colectează ierburi aromatice și plante medicinale, produc gem, brânză sau siropuri, au restaurante sau oferă cazare.

Pere coapte în Parcul Național Bukk, Ungaria - András Schmotzer ©

BÜKKI SAJT MANUFAKTÚRA, Mónosbél, Hungary | Agricultură, produse lactate, restaurant, catering

Compania producătoare de brânzeturi Bükki Sajt Manufaktúra, înființată în anul 2005, continuă tradiția regiunii în producția de brânzeturi. Afacerea de familie cu doi angajați produce aproximativ 800 de kilograme de brânză pe lună din laptele pe care îl obțin din propria lor fermă de capre și bovine (din soiul vacă gri ungiurească). În timpul verii, animalele pasc pe pășunile din împrejurimi, iar în timpul iernii Tamás Sándor le hrănește cu fânul de înaltă calitate din producția proprie, sau furaje de la partenerii locali.

Eforturi biodiversitate: Animalele pasc pe pășuni montane (la o altitudine de 400-450 de metri deasupra nivelului mării) în munții Bükk, aproape de Parcul Național. Aceste pajiști extinse prezintă o varietate bogată de plante. Abandonarea pajiștilor și prin urmare, acoperirea acestora cu arbuști și copaci, sunt o amenințare reală pentru peisaj. Tamás Sándor și echipa sa petrec mult timp eliminând arbuști și arbori

manual, cu excepția unor specii native, cum ar fi merii și perii. El nu folosește pesticide sau îngrășăminte chimice pe pășunile administrate, iar pentru a trata animalele, în loc de produse farmaceutice, folosește cu succes un amestec de plante.

Factor pentru succes: În funcție de anotimpuri sunt pregătite diferite specialități tradiționale de brânză, pentru a oferi diversitate și o calitate înaltă. Societatea are diferite metode de distribuție pentru produsele lor: acestea sunt vândute la aproximativ 30 de parteneri, predominant hoteluri și restaurante din afara regiunii, chiar până la Budapesta; brânza este, de asemenea, vândută pe piețele locale și la festivaluri și periodic sunt organizate evenimente de degustare de brânzeturi. Societatea deține o certificare pentru „Bükk National Park Products” (Produse ale Parcului Național Bükk), emisă de autoritatea națională a parcurilor.

ARCHEOPARK, Szilvásvárad, Hungary | Educație, circuite

József Regős oferă excursii tematice de drumeție, pentru școli, familii sau alte grupuri în Parcul Național Bükk și vizite în peșteri. A înființat Archeopark în forma sa actuală în 2011. Archeopark este singurul parc tematic din epoca de piatră în Ungaria, unde vizitatorii, în special persoane tinere, pot afla mai multe despre istoria regiunii Bükk și pot experimenta viața oamenilor din antichitate, prin participarea la ateliere cum ar fi pregătirea de unelte preistorice. În timpul sezonului de vârf, din aprilie până în august, Archeopark angajează două sau trei persoane.

Eforturi biodiversitate: Copiii învață despre importanța biodiversității și impactul schimbărilor climatice în parcul național. Vizitatorii primesc informații multidisciplinare în ceea ce privește peisajul, de la arheologie la biodiversitate.

Factor pentru succes: Dl. Regős a început să fie interesat de speologie și arheologie acum 30 de ani și de atunci a descris câteva sute de peșteri noi în Parcul Național Bükk. În activitățile dedicate tursimului, el folosește limbajul nespecializat - un factor important al succesului. Aproximativ 5.000 de vizitatori vin la parcul său în fiecare an, cei mai mulți dintre aceștia în grupuri organizate, cum ar fi clase de elevi.

PARCUL NAȚIONAL KALKALPEN

Parcul Național Kalkalpen din Austria se întinde pe o suprafață de 20.850 hectare. Acesta este caracterizat prin pădurea sa, care acoperă mai mult de 80 la sută din suprafață. Restul zonei include jnepenișuri, pășuni alpine, zone stâncoase și izvoare montane. O mare varietate de plante cu flori, insecte, mai ales fluturi, sunt specifice Parcului Național. În cadrul Parcului Național Kalkalpen nu sunt permise activități comerciale convenționale. Cu toate acestea, regiunea, cu cele 18 municipalități ale sale, este sediu pentru numeroase societăți mijlocii în sectoarele agricole, de producție alimentară și turism.

Priveliște asupra lanțului montan Sengengebirge în Parcul Național Kalkalpen, Austria - H. Erber ©

E-mobility, Steyr, Austria | Tururi pe bicicletă, închiriere biciclete și magazin

E-mobility este o afacere care operează în zona Parcului Național Kalkalpen oferind tururi cu biciclete electrice în parc și împrejurimi. De asemenea sunt oferite excursii mai lungi cu biciclete electrice în alte țări. Clienții pot alege între diferite tipuri de tururi, cu tematici diferite, precum tururi la ferme de munte, tururi la producători de cidru sau alte teme personalizate. Astfel, alte afaceri din zonă, cum ar fi restaurantele, profită de asemenea de tururi.

Eforturi biodiversitate: Bicicletele electrice permit descoperirea naturii în parcul național fără a genera un impact puternic asupra mediului, cu poluanți sau zgomote. Experiențele în natură sunt accesibile unui număr mare de persoane cu diferite niveluri de condiție fizică și de vârste diferite. În plus, tururile ghidate oferite de E-mobility promovează un comportament mai adecvat față de natură a vizitatorilor Parcului Național.

Factor pentru succes: E-mobility se adresează unui nou grup de clienți. Bicicletele electrice au marele avantaj că pot aduce la un loc oameni cu diferite niveluri de condiție fizică și de vârstă. În plus, oferta ajunge și la oameni care în mod normal nu ar face excursii cu bicicleta și permite turiștilor să exploreze zone mai extinse și la altitudini mai mari, în același timp. Acest lucru oferă E-mobility un avantaj competitiv față de activități similare.

kalkalpen.wild, Molln, Austria | Marketing și distribuția de carne de vânat premium

Mica societate Kalkalpen.wild comercializează carne de vânat din Parcul Național Kalkalpen și zona înconjurătoare. Vânatul este prelucrat într-una dintre cele mai moderne facilități disponibile respectând standardele de calitate. Carnea de vânat este vândută ca produs premium prin intermediul internetului. Kalkalpen.wild are ca scop utilizarea potențialului existent din regiunea parcului național.

Eforturi biodiversitate: Menținerea efectivului optim al speciilor de vânat irebivore în parcul național este necesară din cauza lipsei carnivorelor mari. Animalele sălbatice în zona protejată și împrejurimile sale, de obicei, nu intră în contact cu îngrășăminte, pesticide sau alte substanțe chimice folosite în agricultură. În plus, animalele sălbatice sunt împușcate cu muniție fără plumb, de vânători profesioniști. Acest lucru previne contaminarea cu plumb a cărnii de vânat și otrăvirea altor animale care se pot hrăni cu deșeurile rămase. De asemenea promovează

în rândul vânătorilor din zona protejată utilizarea muniției fără plumb, pentru a proteja natura și pentru a obține un preț mai mare pentru vânatul lor.

Factor pentru succes: Kalkalpen.wild utilizează în mod deliberat calitatea cărnii necontaminate ca un avantaj competitiv puternic. Acest lucru atrage clienți privați și restaurante care apreciază această carne premium regională. Marketingul se efectuează prin intermediul unei platforme on-line specializată în carne de înaltă calitate (www.nahgenuss.at) și al magazinului on-line al companiei. Kalkalpen.wild a câștigat locul al doilea la un concurs de idei pentru societăți care combină conservarea naturii și gestionarea durabilă.

PARCUL REGIONAL NOTRANJSKA

Parcul Regional Notranjska acoperă aproximativ 22.200 de hectare la limita dintre Slovenia centrală și de sud. Acesta este caracterizat prin păduri neîntrerupte de fag și de brad, unde ursul brun, lupul și râsul circulă liber și un lac carstic temporar Cerčniškojezero. Zona prezintă o biodiversitate remarcabilă, cu peșteri și pajiști. Aproape 3/4 din totalul păsărilor, aproximativ 1/2 din mamifere și peste 2/3 din toate speciile de fluturi găsite în Slovenia au fost identificate în Parcul Regional Notranjska. Aproape 11.500 de oameni locuiesc în 65 de așezări situate în interiorul limitelor parcului. Mulți dintre ei beneficiază de serviciile ecosistemice locale, cum ar fi lemnul, pajiștile pentru creșterea animalelor și turismul de recreere. Companiile locale se ocupă în principal de prelucrarea lemnului și silvicultură, în timp ce sectorul turismului și agricultura durabilă au un mare potențial pentru dezvoltarea economică a regiunii.

Allium angulosum înflorit în Parcul Regional Notranjska, Slovenia - Jošt Stergaršek ©

Društvo Modro Nebo (Blue Sky Society), Pivka, Slovenia | Ghid turistic, educație în protecția mediului

Descriere: Marko Cvetko este președintele Društvo Modro Nebo și lucrează ca ghid turistic care oferă drumeții în zonele Parcului Regional Notranjska. Principalele servicii oferite de acesta sunt excursii de o zi, de diferite distanțe, care implică aspecte naturale și culturale. În timpul excursiilor, sunt vizitate locuri istorice, obiective naturale și ferme turistice locale.

Eforturi biodiversitate: Tururile sunt rezervate pentru grupuri mici, până la 20 de persoane, pentru a reduce impactul asupra florei și faunei. În timpul drumețiilor se explică vizitatorilor valoarea plantelor și animalelor, în mod clar, fiind prezentată utilizării acestora în alimentația oamenilor și a materialelor de construcții naturale. În plus, Marko prezintă turiștilor specii de plante rare, cum ar fi orhideele și alte plante specifice din jurul lacului Cerknica.

Factor pentru succes: Marko Cvetko și societatea Blue Sky combină cu succes o experiență impresionantă în natură cu informații valoroase despre biodiversitatea locală. În plus, Marko Cvetko deține o mică fermă unde crește diverse plante, care sunt utilizate pentru ateliere de plante medicinale și agricultura ecologică.

Marko Cvetko

www.dmn.si

vetko.marko@gmail.com

Arhiva fotografică a Društvo Modro Nebo

Tekavča Ograda, Grahovo, Slovenia | Fermă turistică: restaurant, cazare, agricultură

Descriere: Tekavča ograda este o fermă turistică construită în stil tradițional, în 1997. Ferma oferă cazare (19 paturi), un loc de campare și un restaurant care pregătește meniuri tradiționale cu produse din grădina lor organică. În plus, oferă informații cu privire la parc, biciclete de închiriat și informații despre obiectivele de interes din apropiere.

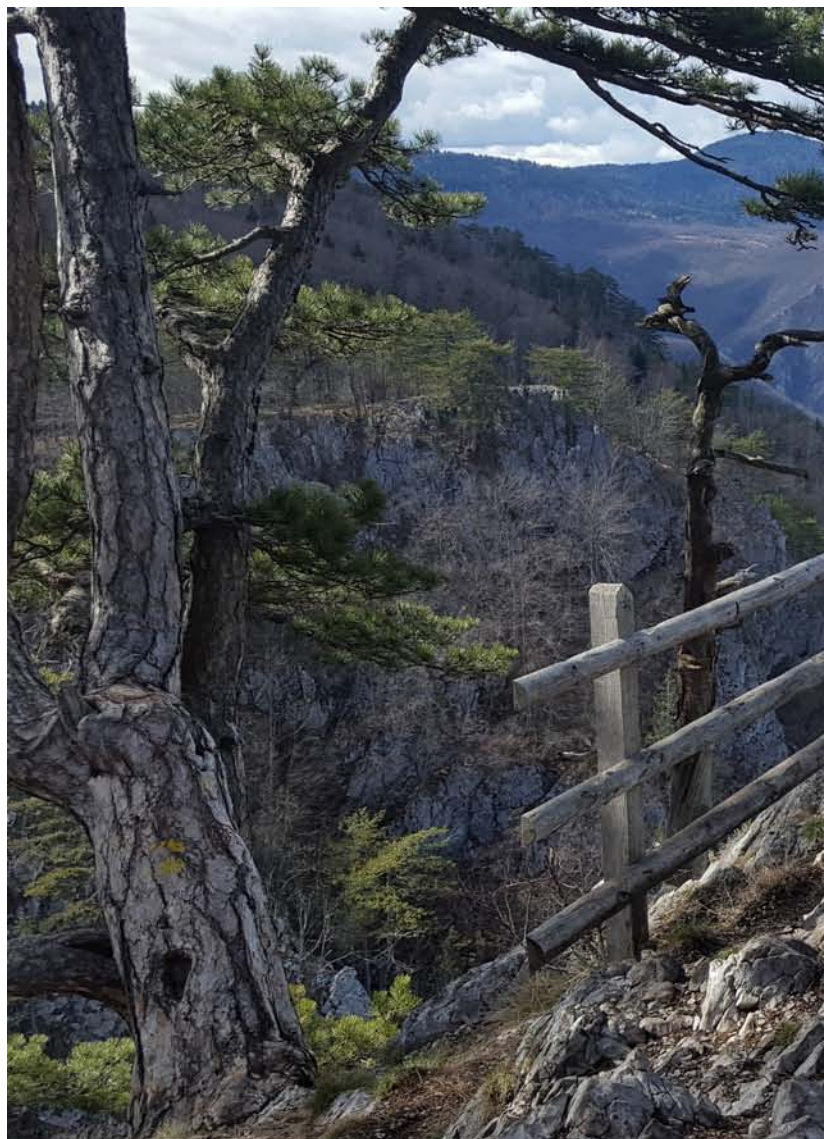
Eforturi biodiversitate: Legumele sunt cultivate fără pesticide iar lucrările agricole sunt realizate manual. Ierburile, fructele de pădure și ciupercile sunt culese din parcul regional. Din plantele cultivate precum și din plantele culese din parc sunt preparate gemuri, lichioruri și ceaiuri și sunt puse la dispoziția turiștilor, pentru a transmite calitatea și valoarea produselor naturale.

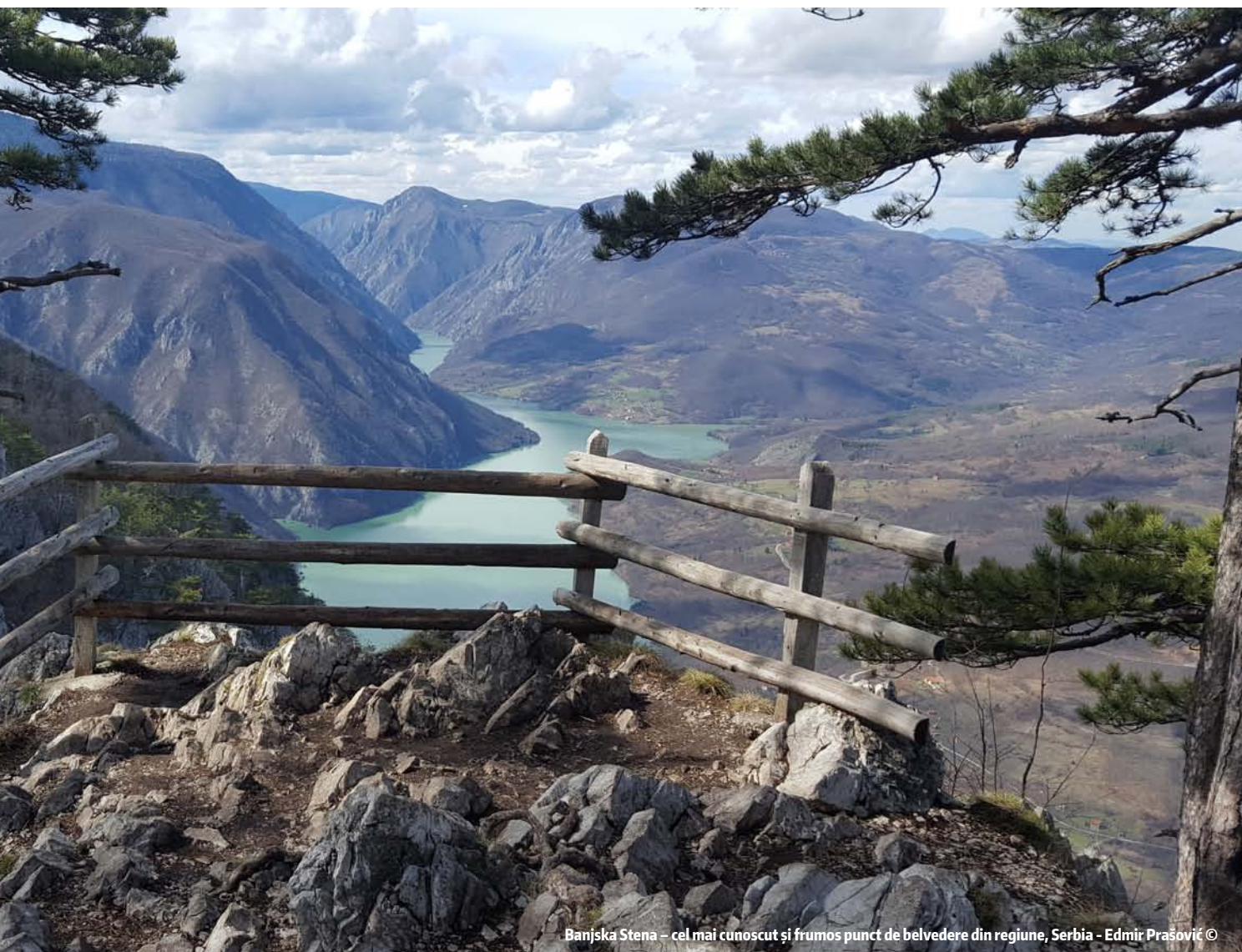
Factor pentru succes: Cu produsele obținute în fermă sunt preparate specialități tradiționale din regiunea Notranjska. Tekavčaograda creează o ofertă atractivă bazată pe meniuri locale și produse ecologice.

PARCUL NAȚIONAL TARA

Parcul Național Tara acoperă un masiv montan situat în vestul Serbiei și are suprafață de aproape 25.000 de hectare. Platoul carstic este străbătut de numeroase canioane și chei. Parcul Național Tara este o zonă tipică de pădure, acoperit predominant cu păduri de amestec (foioase și conifere), inclusiv specii endemice importante, cum ar fi molidul sârbesc sau cosașul lui Pančić. De asemenea pot fi găsite în parc numeroase situri arheologice și monumente care datează din perioada neolitică până la timpurile moderne. Companiile locale se ocupă în principal de prelucrarea lemnului și silvicultură, în timp ce sectorul turismului, mierea și producția de băuturi spirtoase reprezintă un potențial suplimentar pentru dezvoltarea economică a regiunii.

Banjska Stena – cel mai cunoscut și frumos punct de belvedere din regiune, Serbia - Edmir Prašović ©

BB Klekovača, Bajina Bašta, Serbia | Distilarea băuturilor spirtoase

BB Klekovača a fost fondată în 1953 și este cea mai veche distilerie existentă în Serbia, faimoasă pentru rachiul de prune cu boabe de ienupăr culese la nivel regional. Rachiul este produs cu rețete tradiționale din Bajina Bašta, aproape de Munții Tara. Societatea are șapte angajați și produce aproximativ 200.000 de litri de rachiul de înaltă calitate și vinde unsprezece tipuri diferite de rachiul în supermarket-uri, magazine de băuturi și restaurante din Serbia, iar o anumită cantitate este exportată.

Eforturi biodiversitate: În distilerie este procesat un soi regional de prune, care a fost cultivat în regiune în ultimii 150 de ani. Aproape toate fructele, care sunt utilizate, sunt cultivate pe plan local, iar livezile în care se practică o agricultură extensivă sprijină conservarea biodiversității.

Factor pentru succes: Cele mai bune fructe din regiunea de Vest a Serbiei sunt selectate pentru toate rachiurile BB. BB Klekovača nu numai că produce rachiul de fructe, dar oferă, de asemenea, degustări, excursii și cazare. Distileria este un multiplu câștigător a numeroase premii în Serbia și în străinătate. Societatea asociază produsul lor cu regiunea Muntelui Tara în campaniile publicitate, noul lor slogan este „Heart of the Drina – Soul of the Tara (Inima râului Drina – Sufletul munților Tara)”. Pentru a evidenția caracterul regional al produsului, fotografiile din parc sunt afișate pe site și un urs este folosit pe sigla firmei.

Gorštak d.o.o., Bajina Bašta / Braneškopolje, Čajetina | Prelucrarea lemnului

Gorštak este o societate de prelucrare a lemnului, cu 75 de angajați, care a fost inițial înființată în interiorul Parcului Național în 1991. Gorštak produce peleți, case din lemn, și mobilier. Aproximativ o treime din lemnul utilizat ca materie primă provine din Parcul Național Tara, mai mult de jumătate este din vestul Serbiei și o cantitate mică este importată din Bosnia.

Eforturi biodiversitate: Gorštak deține un certificat FSC și, astfel, are ca scop promovarea utilizării durabile a resurselor forestiere. Peleții lor sunt produși din deșeuri de lemn și nu conțin aditivi chimici. Societatea se angajează în acțiuni de reîmpădurire în Tara și regiunea de munte Zlatibor, unde a reîmpădurit parcele private de-a lungul ultimilor ani.

Factor pentru succes: Societatea s-a dezvoltat de la o societate mica la o afacere de renume continuând să investească în procesul de producție și în calitate. Acestea se concentrează pe servicii pentru clienți fiind de încredere și furnizând produse de înaltă calitate.

PARCUL NATURAL ŽUMBERAK- SAMOBORSKO GORJE

Situat în nord-vestul Croației, Parcul Natural acoperă 34.200 de hectare de peisaj de o mare diversitate. Sate tradiționale, câmpuri, pajiști, livezi și păduri se întind acolo unde se întâlnesc caracteristicile munților Dinarici, Alpi și a Câmpiei Panonice. Această zonă adăpostește o mare varietate de floră și faună. Traversate de rute comerciale din timpuri preistorice, dealurile Žumberak au fost întotdeauna un loc al diversității culturale. Descoperirile arheologice bogate de așezări fortificate, morminte, arhitectura sacră și alte rămășițe ale activității umane spun povești despre viața de zi cu zi oamenilor din perioada preistorică, romană, medievală și modernă. Impactul cultural specific zonei a are originea în secolul al 16-lea, odată cu colonizarea populației Creștine - Ortodoxe din Uskoks, în urma căruia au rămas urme de dezvoltare a comunităților locale și eterogenitatea peisajului, dezvoltare economică, tradiții și credințe.

Privelište panoramică a poliei Mrzlo în Parcul Național Žumberak-Samoborsko gorje, Croația - Romeo Ibrisević ©

B&B Podžumberak, Kostanjevac, Croatia | Turism, grădinărit

B&B PODŽUMBERAK este o fermă agroturistică de familie unde produsele alimentare sunt obținute din culturile proprii fiind utilizate în prepararea unor mâncăruri tradiționale, acestea fiind servite pentru oaspeții găzduiți la fermă. Societatea oferă diverse activități, cum ar fi participarea la muncile din fermă lor de zi cu zi (întreținerea grădinii, culesul de legume și fructe, culesul fructelor de pădure, producerea rachiului, adunatul fânului), drumeții organizate pe pajiști și prin păduri sau plimbări cu bicicleta. Totodată aici vizitatorii pot primi informații despre zona protejată, materiale promoționale și hărți.

Eforturi biodiversitate: Toate alimentele pe care le oferă sunt produse în mod tradițional, fără a utiliza pesticide, cea mai mare parte provenind din propria lor grădină. Cultivarea extensivă de soiuri autohtone și producția tradițională de alimente contribuie la păstrarea și aprecierea biodiversității locale. Acest lucru este susținut în plus de faptul că ei

cumpără carne și produse lactate de la producătorii locali și stimulează utilizarea pășunilor.

Factor pentru succes: Vizitatorii pot participa activ la toate activitățile de la fermă. În acest fel, ei învață despre producția de alimente tradiționale și cultura locală. Atractivitatea fermei ca destinație turistică este crescută de amplasarea sa în interiorul ariei protejate, într-o zonă naturală, cu poluare redusă.

Etno kuća pod Okićem, Klake, Croatia | Turism și catering

Etnokuća pod Okićem (Casa tradițională de lângă cetatea Okic) este o afacere de familie, care oferă mai multe servicii pentru turiști și localnici. Pe lângă cazare și un loc de campare, familia Slakoper oferă excursii și ateliere educaționale pentru copii, precum ateliere de lucru pentru coacerea pâinii tradiționale. În ferma rurală autentică pentru reuniuni sociale sunt oferite mâncăruri pregătite în casă.

Eforturi biodiversitate: Alimentele precum fructe, legume, brânzeturi, pâine, carne sărată (afumată) și băuturile vin, rachiu (rakija), care sunt oferite în restaurant, sunt cumpărate de la nivel local de la mici producători. Deoarece casa se află la marginea zonei parcului natural, informează vizitatorii despre zona protejată și distribuie materiale promoționale și hărți. Unele dintre evenimentele educaționale organizate de administrația parcului natural se desfășoară în casa tradițională.

Factor pentru succes: Casa Tradițională oferă o colecție de obiecte locale tradiționale, care prezintă o dovadă vie a modului tradițional de viață în mediul rural. Această colecție, precum și produsele alimentare tradiționale, sprijină conservarea patrimoniului cultural.

6. Următorii pași – realizarea de activități – cum se începe

Această publicație este doar un prim pas către dezvoltarea și promovarea Afacerilor Pro Biodiversitate în cele șapte regiuni pilot. În cadrul proiectului ECO KARST, alte activități sunt planificate în următoarele luni pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a acestor regiuni.

Ateliere despre Afaceri Pro Biodiversitate și Servicii ecosistemice locale

În diverse ateliere de lucru, antreprenorii locali, asociațiile și autoritățile au posibilitatea de a identifica potențiale Afaceri Pro Biodiversitate bazate pe serviciile ecosistemice existente. Măsuri concrete pentru crearea de noi societăți sau de dezvoltare a societăților existente vor fi discutate și analizate și vor fi elaborate planuri de acțiune.

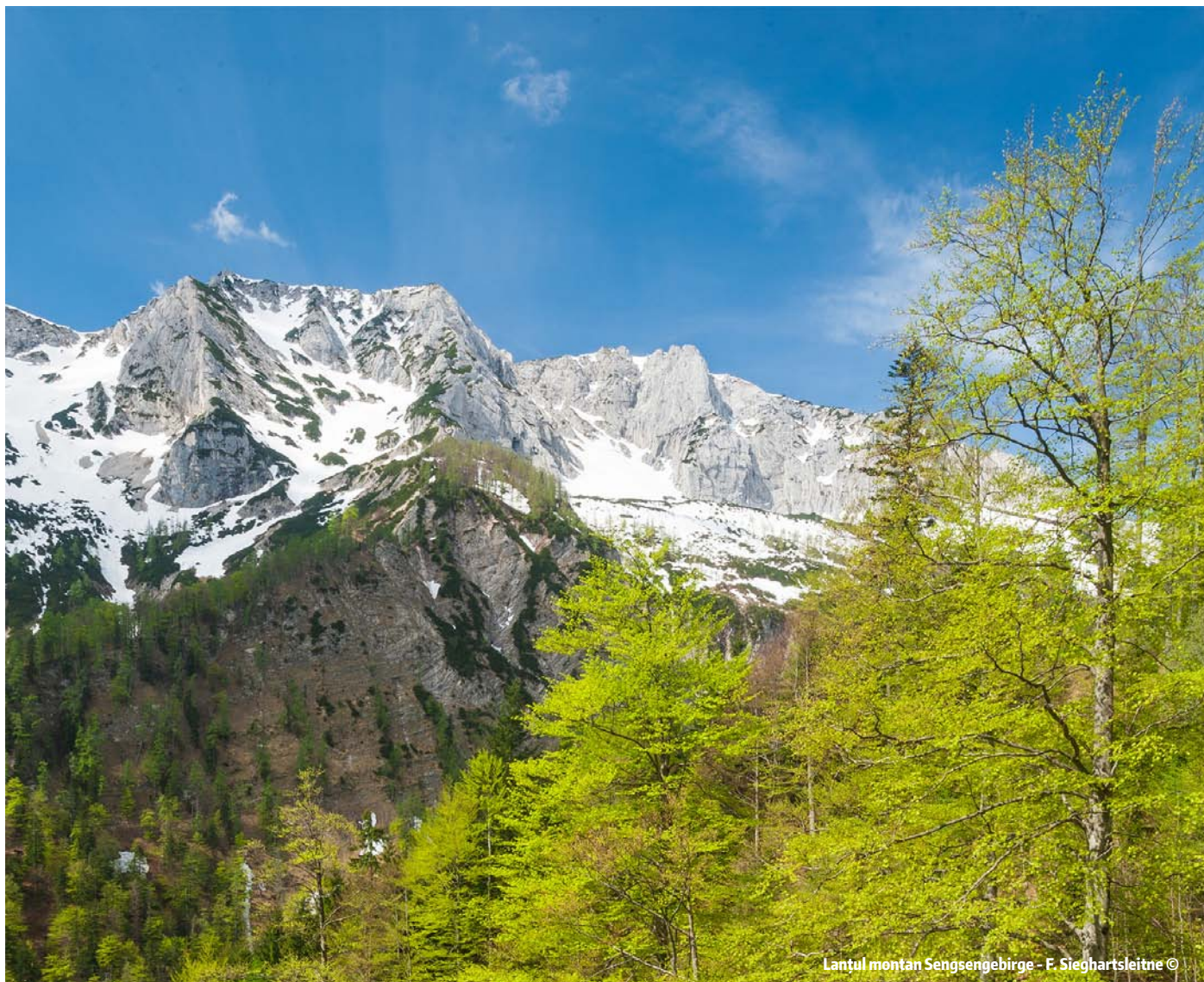
Instruire în antreprenoriatul ecologic

Pentru a sprijini antreprenorii locali, proiectul ECO KARST va oferi o instruire de antreprenorat prietenos cu mediul înconjurător în toate cele șapte regiuni pilot. În cadrul acestui training, experții vor prezenta sfaturi practice și cunoștințe valoroase pentru fondatorii de noi societăți.

Acordarea de premii pentru Afacerile Pro Biodiversitate

În scopul de a stimula abordările promițătoare antreprenoriale și de a le face mai bine cunoscute, se va oferi un premiu pentru cele mai bune idei de activități Pro Biodiversitate, din fiecare din cele șapte zone pilot ale proiectului. Juriul va fi format din factori interesați la nivel local și experți din cadrul proiectului. Pot participa doar companiile din regiunile pilot. Dacă sunteți interesat de aceste activități de proiect, vă rugăm să contactați: RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni RA, Sudrigiu, nr. 136, Comuna Rien, Județul Bihor. www.parcapuseni.ro

7. Mai multe exemple de activități Pro Biodiversitate

Agricultură organică și ecoturism

Sapoori di Bea; Abruzzo, Italy

O fermă de familie în Parcul Național Majella; produce cereale vechi folosind tehnici tradiționale; oferă educație în protecția mediului pentru copii; oferă produse alimentare cultivate local pentru vizitatori.

www.saporidibea.it/en/agriturismo/

Recoltarea de plante din flora spontană

Plantamel; Svrljig, Serbia

Afacere de familie care angajează culegători locali care culeg peste 100 de soiuri diferite de plante sălbatice și plante aromatice într-o zonă slab populată de peste 500 km², fără agricultură sau industrie intensă; certificată cu standardul Fair Wild care demonstrează recoltarea durabilă și echitabilă a produselor sălbatice.

www.fairwild.org/news/2017/8/14/wild-about-rose-hips-in-serbia-newly-certified-ingredients-o.html

Producție balsam medicinal

Karelia Arctic Oy; Helsinki, Finland

Producerea unui balsam cu funcții medicinale din rășină de molid, folosind o rețetă veche de un secol; copacii nu sunt deteriorați în timpul recoltării de rășini deoarece nu se utilizează niciun echipament greu; proprietarii de păduri beneficiază financiar, ceea ce sprijină gestionarea durabilă a pădurilor.

www.pihqa.com/en/

Producție și procesare sare

Soline Pridelava soli; Portorož, Slovenia

Sarea se extrage prin cristalizare cu totul naturală din Salina Sečovlje din parcul natural; operațiunea se realizează manual și prin utilizarea unor unelte tradiționale; produse de îngrijire a pielii sunt oferite în mod direct într-un centru de relaxare local și sunt exportate în întreaga lume.

www.soline.si/en/shop

Producție, procesare și distribuție de produse din carne și de origine animală

Bäuerliche Erzeugergemeinschaft Schwäbisch Hall, Germany

Cooperare regională extinsă de întreprinderi agricole, o măcelărie, magazin de lactate, restaurant și magazine, care lucrează cu carne și produse de origine animală fabricate la nivel regional, fără utilizarea antibioticelor și a plantelor modificate genetic; rase vechi de porc pe cale de dispariție au fost reintroduse de către unul dintre fermieri.

www.besh.de

Producție și comercializare de distilate

Stählemühle; Eigeltingen-Münchhof, Germany

Produse distilate unice și la preț ridicat și băuturi dintr-o varietate de fructe, fructe de pădure, nuci, ierburii și legume; specii rare, culese în cantități mici din pădure sunt procesate și vândute.

www.staehlemuehle.de/de/index.php

Marketing produse alimentare de calitate

Genusshandwerker; Düsseldorf, Germany

Retailer online de produse de calitate și speciale din toată Europa; specialități din rase și soiuri vechi sau tradiționale pot fi achiziționate prin intermediul magazinului on-line; compensare emisii CO2 pentru un lanț mai ecologic și de valoare.

www.genusshandwerker.de/Produzenten/

Comercializare produse din rezervațiile biosferei

Vivasphera; Petersberg, Germany

Produse ecologice din rezervații ale biosferei din Germania; fiecare produs contribuie la conservarea unei anumite specii, care sunt monitorizate de către experți; Produsele sunt distribuite prin angroșiști, magazine de produse organice și delicatose.

www.vivasphera.de

Cafenea/ restaurant

Muir Woods Trading Company;
Mill Valley, United States

Situat în Muir Woods, un monument național din California; oferă produse alimentare locale; pune în aplicare conservarea apei, reducerea consumului de energie, gestionarea deșeurilor, tehnici de reciclare pentru a contribui la conservarea resurselor parcului.

<http://muirwoodstradingcompany.com/think-green/>

Hrănire gaia roșie

Girgin Farm; Rhayader, United Kingdom

O ferma care a început hrănirea gaielor roșii în anii '90, când păsările erau foarte rare în Marea Britanie; Astfel, au ajutat la conservarea speciei și acum hrănesc până la 500 de animale în fiecare zi; vizitatori vin să observe hrănirea, plătesc taxe; ferma are trei angajați.

www.gigrin.co.uk

Ecoturism

Green Visions; Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Asociație de Ecoturism și Protecția Mediului, care oferă plimbări montane și drumeții; pionier în Bosnia și Herțegovina; dedicat promovării și conservării patrimoniului natural și cultural în zonele montane; cazare de obicei în casele sătenilor sau în cabane montane. Mesele sunt tradiționale și ecologice oferite de localnici.

www.greenvisions.ba

Ecoturism

Limes Farm; Ludham, United Kingdom

Casa de vacanță cu „Premiul pentru Turism Ecologic”; diverse eforturi de îmbunătățire a protecției mediului: panouri fotovoltaice, cuiburi pentru lilieci, bufnițe și rândunele, zone cu flori sălbatice, bug hotel; o donație voluntară de £ 1,00 pe vizitator poate fi făcută către „Love the Broads”, o organizație care strânge fonduri pentru a sprijini conservarea peisajului și a naturii în parcul național local.

www.limesfarmholidays.co.uk/About/Green-Credentials/

Glosar Termeni

Afacere Pro Biodiversitate	O afacere care generează atât profit cât și alte beneficii echitabile prin conservarea biodiversității și activități care presupun utilizare sustenabilă a resurselor. (IUCN, 2009)
Agricultură convențională	Agricultura convențională face referire la utilizarea semințelor modificate prin procese tradiționale de ameliorare în scopul obținerii unor soiuri de calitate, excluzând biotehnologii, care nu sunt certificate ca organice. Unele metode convenționale de ameliorare au fost utilizate de mii de ani, cu scopul obținerii unor plante cu dezvoltarea mai rapidă, productivitate mai bună, rezistență crescută la boli și dăunatori, semnițe mai mari sau fructe mai dulci (adaptare după Departamentul de Stat pentru Agricultură a Statelor Unite ale Americii, 2015)
Agricultură extensivă	Sisteme de cultivare care folosește cantități reduse de muncă și capital în raport cu suprafața pe care este practicat. Recolta în agricultura extensivă este dependentă de fertilitatea naturală a solului, teren, climat și cantitatea de apă disponibilă. (adaptare după www.britannica.com)
Arii naturale protejate	Ariile naturale protejate sunt suprafețe de teren cu delimitare geografică precisă, recunoscute, desemnate și administrate prin mijloace legale, care își propun conservarea pe termen lung a naturii și serviciilor ecosistemice asociate precum și a valorilor culturale. (IUCN, 2008)
Biodiversitate	„Diversitatea biologică”, reprezintă variabilitatea organismelor vi din toate mediile existente, printre altele, ecosistemele terestre, marine și alte ecosisteme acvatice și sistemele ecologice complexe din care acestea fac parte; termenul include diversitatea în cadrul aceleiași specii, între specii diferite și între ecosisteme. (adaptare după Convenția pentru Diversitatea Biologică, 1992)
Certificare produs organic	Certificarea organică este un set de standarde recunoscute internațional cu scopul furnizării unor produse alimentare care sunt obținute plecând de la principii cum sunt protecția solului și a surselor de apă, menținerea sau creșterea biodiversității și utilizarea responsabilă a energiei și a resurselor naturale. (www.bureauveritas.com)
Certificat FSC (Forest Stewardship Council)	Sandardul FSC urmărește conservarea pădurilor, prin promovarea managementului forestier responsabil și crearea transparenței pentru consumator. Normele de încadrare previn defrișarea necontrolată, încălcarea drepturilor omului și poluarea mediului.
Comerț echitabil	Comerțul echitabil este un parteneriat comercial bazat pe dialog, transparență și respect, care caută echitate în comerțul internațional. Acesta contribuie la dezvoltarea sustenabilă prin oferirea unor condiții mai bune de comerț și asigurarea drepturilor producătorilor primari și a muncitorilor marginalizați. (adaptare după WFTO, 2018)
Ecosistem	Un sistem complex compus din comunități de plante, animale și micro-organisme și mediul abiotic cu care acestea interacționează împreună ca unitate funcțională. (adaptare după Convenția pentru Diversitatea Biologică, 1992).
Floră	All of the plants found in a given area. (Convention on Biological Diversity – Glossary)
Faună	Toate animalele care viețuiesc într-o anumită suprafață. (adaptare după Convenția pentru Diversitatea Biologică, 1992)
Habitat	Este locul sau tipul de locație pe care un organism sau o populație viețuiește în mod natural. (adaptare după Convenția pentru Diversitatea Biologică, 1992)
Pajiști bogate în specii	Pajiști a căror destinație specifică este producția de fân; animalele domestice care pășunază sunt mutate de obicei de pe aceste suprafețe, cel mai tâziu la sfârșitul primăverii pentru a permite vegetației să se dezvolte. Dacă astfel de pajiști au un număr crescut de specii de flori sunt descrise ca fiind pajiști bogate în specii, termen care poate fi folosit pentru descrierea mai multor clase de pajiști prioritare care includ pajiști situate la altitudini mici acide, neutre sau calcaroase.

Pajiști cu livadă	Pajiștile cu livadă sunt definite ca fiind plantații răsirate de pomi fructiferi pe pășuni, fânețe sau pe marginea unor rețele de transport. Deoarece pomii fructiferi sunt răsirați, aceeași suprafață de teren poate fi folosită de asemenea pentru pășunat. La nivel internațional este recunoscută valoarea ecologică a pajiștilor cu livadă ca o trăsătură a peisajului cultural demnă de conservat. (adaptare după www.rabenhorst.de)
Pajiști oligotofe	Pajiști aflate pe suprafețe umede, cu cantități scăzute de nutrienți, deseori soluri cu turbă din zona boreală nemorală sau de stepă. Include pajiști acide de calitate redusă și pajiști umede cu iarba scurtă. (clasificarea habitatelor EUNIS)
Pesticide	Pesticidele sunt substanțe care previn, distrug, sau controlează organismele dăunătoare sau bolile, sau protejează plantele sau produsele din plante pe parcursul proceselor de producție și transport. Termenul include, printre altele, ierbicide, fungicide, substanțe de reglare a creșterii și biocide. (Comisia Europeană)
Plante vasculare	Plantele vasculare sunt specii de plante care folosesc țesuturi specializate cu scopul transportului hranei și a apei în interiorul acestora. Categoria plantelor vasculare include arborii, florile, graminele și plantele agățătoare. Plantele vasculare sunt compuse din sistemul rădăcinilor, sistemul nutritiv, sistemul reproducător și sistemul vascular. (www.sciencing.com)
Policultură	Un sistem de policultură presupune creșterea mai multor tipuri de plante pe aceeași suprafață, concomitent sau prin rotire. Acest sistem de cultivare presupune o cantitate mai mare de muncă decât monocultura, dar în mod obișnuit este mai benefic pentru sol și mediu. (http://blog.agrivi.com)
Servicii culturale	Beneficii non materiale furnizate de ecosisteme, cum ar fi potențialul pentru dezvoltarea spirituală, dezvoltarea intelectuală, starea de inspirație, relaxarea, conexiunile sociale, moștenirea culturală, estetică și ecoturism.
Servicii de furnizare	Bunuri materiale furnizate de ecosisteme cum ar fi hrana, cerealele, fructele, combustibilul, fibre (lemn, lână), plante medicinale și decorative, etc.
Servicii de reglare	Procese ale ecosistemelor care au ca rezultat furnizarea unor condiții de viață stabile, cum sunt reglarea calității aerului, reglare climei, prevenirea eroziunii, purificarea apei, reglarea bolilor, controlul dăunătorilor, polenizare, reglarea și diminuarea inundațiilor etc.
Servicii ecosistemice	Beneficii pe care oamenii le obțin de la ecosisteme. Acestea includ servicii de furnizare cum sunt hrana și apa; servicii de reglare a inundațiilor, secetelor, degradarea terenului și bolilor; servicii de suport cum sunt formarea solului și ciclul nutrienților; și servicii culturale cum sunt potențialul de recreere, spiritual, religios, sau alte beneficii non-materiale. (Millennium Ecosystem Assessment)
Specii	Un grup de organisme compatibile pentru reproducere în interiorul grupului, dar nu cu indivizi ai altor specii (adaptare după Convenția pentru Diversitatea Biologică, 1992)
Specii alohtone	O specie, subspecie sau subunitate taxonomică, introdusă într-un areal geografic aflat în exteriorul arealului de distribuție cunoscut, istoric sau prezent; include orice parte, gameți, semințe, ouă sau propagule a speciei, capabile să supraviețuiască și să se reproducă. (adaptare după definiția Secretariatului Convenției pentru Diversitatea Biologică, 2002)
Specii autohtone	Specii originare în locul în care este făcută observarea lor (se aplică la roci în geologie, specii de plante sau animale în conservarea naturii sau specii de arbori în cazul silviculturii); indigen (Glosar termeni – Biroul Federal pentru Conservarea Naturii Germania)
Specii ocrotite/amenințate	Specii de plante, animal, sau ciuperci desemnate ca fiind amenințate prin sistemele de clasificare sau legislația națională sau listate ca amenințate sau periclitare în cadrul Listei Roșii IUCN și/sau listate în Anexele I, II, sau III din Convenția privind Comerțul Internațional cu Specii Periclitare de Faună și Floră Sălbatică (CITES).

Interreg

EUROPEAN UNION

Danube Transnational Programme

ECO KARST

NATIONALPARK
KALKALPEN

MTA
ÖKOLÓGIAI
KUTATÓKÖZPONT

NATIONAL
PARK
TARA

NOTRANJSKI
REGIJSKI PARK

ŽUMBERAK
SAMOBORSKO
GORJE

CENER

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF AGRICULTURE,
FORESTRY AND FOOD

CANTON SARAJEVO
Ministry of Physical Planning,
Construction and Environmental
Protection

Informația și opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și proiectului ECO KARST și nu reprezintă poziția oficială a Uniunii Europene / Programului Transnațional Dunărea. Instituțiile reprezentative a Uniunii Europene / Programului Transnațional Dunărea sau oricare alte organisme sau persoane acționând în numele acestora nu pot fi considerate responsabile pentru folosirea informațiilor incluse în acest material.

Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Instrumentul pentru Asistența de Preaderare (IAP).
www.interreg-danube.eu/approved-projects/eco-karst